

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації**

ПОПАДЮКА ЯРОСЛАВА АНАТОЛІЙОВИЧА

**на тему «Формування інвестиційного механізму розвитку підприємств в
умовах постконфліктного відновлення економіки», поданої на здобуття
ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 Економіка**

Дисертація Попадюка Я.А. «Формування інвестиційного механізму розвитку підприємств в умовах постконфліктного відновлення економіки» присвячена вирішенню актуального науково-прикладного завдання щодо дослідження теоретико-методологічних основ та розробки практичних рекомендацій щодо формування інвестиційного механізму розвитку підприємств в умовах постконфліктного відновлення економіки.

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю забезпечення стійкого відновлення та довгострокового розвитку підприємств в умовах масштабних структурних трансформацій економіки, спричинених воєнним конфліктом. Руїнування виробничої, енергетичної та логістичної інфраструктури, скорочення інвестиційної активності, втрата частини виробничого й кадрового потенціалу, порушення сформованих ланцюгів створення вартості та підвищення рівня інвестиційних ризиків формують принципово нові умови функціонування підприємств і потребують перегляду традиційних підходів до інвестиційного забезпечення їх розвитку. Це зумовлює необхідність формування комплексного інвестиційного механізму, здатного поєднати фінансові, організаційно-економічні, інституційні та ризик-менеджментові інструменти з урахуванням галузевої та регіональної специфіки постконфліктного відновлення.

Наукова новизна дисертації полягає в обґрунтуванні та розробці теоретико-методологічної бази, науково-методичних основ та практичних рекомендацій для ефективного формування інвестиційного механізму

розвитку підприємств в умовах постконфліктного відновлення економіки.

Основні наукові результати, які належать особисто автору та характеризують новизну виконаного дослідження, полягають у такому:

вперше:

запропоновано інтегровану модель формування інвестиційного механізму розвитку підприємств в умовах постконфліктного відновлення економіки, яка, на відміну від існуючих, системно поєднує джерела фінансування, інструменти активізації, сценарне моделювання та оцінку ефективності на основі інтегрального показника ІАЕІ, забезпечуючи узгодження інвестиційних процесів із завданнями відбудови, структурної трансформації підприємств, що дозволяє оптимізувати розподіл ресурсів, активізувати інноваційний розвиток і підвищити їхню адаптивність до зовнішніх шоків.

удосконалено:

науково-методичні підходи до формування інвестиційного механізму розвитку підприємств, що полягають у симбіотичному застосуванні динамічного та статичного підходів;

концептуальні підходи до стратегії інвестиційного розвитку підприємств в умовах постконфліктного відновлення економіки, які, на відміну від традиційних, ґрунтуються на поетапній структуризації інвестиційного процесу за трьома послідовними фазами (стабілізаційно-відновлювальною, модернізаційно-структурною та інтеграційно-конкурентною) із релевантною прив'язкою спеціалізованих фінансових інструментів (грантів, змішаного фінансування, зелених облігацій) та таргетованих показників ефективності (KPI) на кожному етапі, що дозволило обґрунтувати ключові напрями інвестиційної політики, пріоритети фінансової підтримки, забезпечуючи формування умов для їх сталого економічного зростання у постконфліктному середовищі функціонування;

науково-методичний підхід до оцінки економічної ефективності інвестиційної діяльності підприємств, який, на відміну від нині прийнятого

порядку, поряд з аналізом фінансових показників, рентабельності, ризиків та строків окупності інвестицій, передбачає застосування мультиплікативної факторної моделі розкладання ефективності капітальних інвестицій на взаємопов'язані складові, що дозволяє визначати вплив зміни прибутковості виробництва та інвестиційної віддачі на кінцевий результат;

дістали подальшого розвитку:

визначення сутності інвестиційного механізму розвитку підприємств, який розглядається як цілісна система взаємопов'язаних суб'єктів, об'єктів, принципів, методів, інструментів та джерел фінансування, спрямована на формування, залучення, розподіл і ефективне використання інвестиційних ресурсів, що, на відміну від традиційних підходів, дозволяє трактувати даний механізм не лише як сукупність інструментів впливу, а динамічну систему, здатну адаптуватися до змін зовнішнього середовища та забезпечувати узгодженість інвестиційних рішень із довгостроковими стратегічними пріоритетами підприємств;

напрями модернізації інвестиційного механізму розвитку підприємств, що, на відміну від існуючих, передбачають комплексне поєднання технологічно-інноваційних, партнерських, екологічних (ESG), інтеграційних та ризик-менеджментних компонентів, із фокусом на цифровізацію, впровадження зелених технологій, хеджування ризиків та оптимізацію ланцюгів вартості, що дозволяють оптимізувати розподіл інвестиційних ресурсів, стимулювати інноваційний розвиток, підвищити фінансову стійкість підприємств та забезпечити довгострокове зростання їх конкурентоспроможності;

узагальнення особливостей впливу державного регулювання на формування інвестиційного механізму розвитку підприємств, які полягають у системному узгодженні макро- та мікроекономічних параметрів для створення сприятливого інвестиційного середовища, зниженні ризиків для інвесторів та стимулюванні інноваційної діяльності через застосування прямих і непрямих механізмів державної підтримки.

Теоретичне значення результатів, викладених у дисертації Попадюка Я.А., полягає у поглибленні наукових положень інвестиційного менеджменту, економіки підприємства та теорії розвитку підприємств у частині формування інвестиційного механізму як багаторівневої системи фінансових, організаційних, інституційних, регуляторних, аналітичних і мотиваційних елементів.

Серед найбільш вагомих наукових результатів теоретичного та науково-методичного характеру слід виокремити такі:

узагальнення теоретичних підходів до визначення сутності інвестицій як багатокомпонентної економічної категорії, що поєднує ресурсний, процесний, управлінський і результативний виміри;

уточнення зміст інвестиційного механізму розвитку підприємств як цілісної системи залучення, розподілу та результативного використання інвестиційних ресурсів в межах стратегічних цілей розвитку;

обґрунтування поєднання статичного й динамічного підходів до формування інвестиційного механізму, що забезпечує комплексність управління інвестиційними процесами в умовах нестабільності;

розроблення алгоритму оцінювання інвестиційної привабливості підприємств, який передбачає послідовний аналіз фінансово-економічного стану, ресурсного потенціалу, рівня ризиків, структури джерел фінансування, ринкових можливостей і стратегічних перспектив розвитку;

формування системи стратегічних орієнтирів інвестиційного механізму розвитку підприємств у постконфліктний період, що передбачає поетапний перехід від стабілізації до модернізації та інтеграційно-конкурентного розвитку.

Практичне значення результатів дисертації Попадюка Я.А. полягає в тому, що основні положення, висновки та рекомендації дисертації доведено до рівня методичних розробок і практичних пропозицій, які можуть бути використані підприємствами при формуванні інвестиційних стратегій, обґрунтуванні інвестиційних програм, оцінюванні інвестиційної

привабливості, виборі джерел фінансування та прийнятті управлінських рішень щодо модернізації виробництва.

Отримані наукові результати впроваджено в діяльності:

ТОВ «Бріз-Т» (довідка №25 від 17.01.2026) – інтегральний показник оцінки ефективності інвестицій ІАЕІ, який використовується для інтерпретації доцільності інвестування, порівняння альтернативних інвестиційних рішень і підвищення обґрунтованості вибору проекту в умовах постконфліктного відновлення економіки;

ТОВ «ЄВРО-2012» – модель формування інвестиційного механізму розвитку підприємств для узгодження джерел фінансування, інструментів активізації та стратегічних орієнтирів розвитку підприємств у постконфліктних умовах;

ТОВ «БІЛОПІЛЛЯ АГРОСВІТ» – практичні рекомендації, імplementовані в модернізацію інвестиційного механізму розвитку підприємств у постконфліктних умовах.

Дисертація виконана особисто, містить наукові положення, висновки та рекомендації, отримані здобувачем самостійно, і має вагоме значення для розвитку теорії та практики формування інвестиційного механізму розвитку підприємств у процесі постконфліктного відновлення економіки України.

Зміст основних положень дисертаційної роботи Попадюка Я.А. опубліковано у 16 наукових працях, серед яких 5 статей у наукових фахових журналах категорії «Б» та 11 публікацій за матеріалами міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій:

1. Поліщук Н. В., Попадюк Я. А. Теоретико-методичні аспекти інвестиційного механізму підприємства. Бізнес Інформ. 2023. № 11. С. 161–167. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-11-161-167>.

2. Поліщук Н. В., Попадюк Я. А. Сучасний стан розвитку та інвестування сільськогосподарських підприємств. Економіка та суспільство. 2024. № 68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-49>.

3. Поліщук Н. В., Попадюк Я. А. Оцінка рівня інвестиційної

привабливості сільськогосподарських підприємств в умовах воєнного стану. Бізнес-Навігатор. 2024. № 4(77). С. 217–222. DOI: <https://doi.org/10.32782/business-navigator.77-38>.

4. Попадюк Я. А. Напрями модернізації інвестиційного механізму розвитку сільськогосподарських підприємств. Проблеми системного підходу в економіці. 2025. № 5(102). С. 36–43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2025-5-5>.

5. Поліщук Н. В., Попадюк Я. А. Модель активізації інвестиційного механізму розвитку сільськогосподарських підприємств в умовах постконфліктного відновлення економіки. Ефективна економіка. 2026. № 3. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.3.46>.

6. Поліщук Н. В., Попадюк Я. А. Особливості формування інвестиційного механізму розвитку підприємств. Збірник матеріалів І Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 55-річчю кафедри фінансів і банківської справи «Актуальні проблеми розвитку фінансів в умовах цифровізації економіки України» (м. Вінниця, 27 квітня 2023 р.). Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2023. С. 50–52.

7. Popadiuk Y. Developing the organizational and economic mechanism to stimulate increased investment activity of the enterprise. Актуальні питання розвитку галузей науки: матеріали II Міжнародної наукової конференції, м. Чернігів, 1 грудня 2023 р. Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2023. С. 30–32. DOI: <https://doi.org/10.36074/mcnd-01.12.2023>.

8. Поліщук Н. В., Попадюк Я. А. Управління інвестиціями як передумова формування інвестиційного механізму підприємства. Збірник наукових матеріалів СХХХІХ міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Пріоритетні напрями розвитку науки під час воєнного стану» (м. Одеса, 8 березня 2024 р.). С. 152–156.

9. Попадюк Я. А. Визначення джерел формування інвестиційних ресурсів на підприємстві. Технології, інструменти та стратегії реалізації наукових досліджень: збірник наукових праць з матеріалами VII

Міжнародної наукової конференції, м. Херсон, 29 березня 2024 р. Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2024. С. 10–12. DOI: 10.62731/mcnd-29.03.2024.

10. Поліщук Н. В., Попадюк Я. А. Сутність інвестиційної привабливості підприємств. Праці II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми розвитку фінансів в умовах цифровізації економіки України» (м. Вінниця, 25 квітня 2024 р.). Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2024. С. 52–54.

11. Поліщук Н. В., Попадюк Я. А. Збільшення інвестиційної активності підприємств. Імперативи економічного зростання в контексті реалізації Глобальних цілей сталого розвитку: матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Київ, 23 квітня 2024 р.). Київ: КНУТД, 2024. С. 265–266. DOI: 10.30857/123456789.26759.

12. Поліщук Н. В., Попадюк Я. А. Інвестиційна стратегія підприємства. Сучасні пріоритети розвитку науки та суспільства: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Вінниця, 11–12 квітня 2024 р.). Тернопіль: Крок, 2024. Т. 1. Ч. 1. С. 202–204.

13. Поліщук Н. В., Попадюк Я. А. Правове регулювання інвестиційної діяльності підприємств. Економічний та соціальний вплив конфліктів на сучасний світ: матеріали міжнародної наукової конференції (м. Седльце, 23 травня 2024 р.). Седльце, 2024. С. 146–148.

14. Попадюк Я. А. Управління інвестиційною діяльністю як ключовий елемент інвестиційного механізму. XXIV Міжнародна наукова конференція студентів, аспірантів та молодих вчених «Управління розвитком соціально-економічних систем: глобалізація, підприємництво, стале економічне зростання» (м. Вінниця, 3 грудня 2024 р.). Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2024. Т. II. С. 131–133.

15. Поліщук Н. В., Попадюк Я. А. Шляхи вдосконалення інвестиційного механізму розвитку сільськогосподарських підприємств на рівні держави. Актуальні питання розвитку науки, економіки та соціуму в умовах війни та повоєнного відновлення: збірник матеріалів Всеукраїнської

науково-практичної конференції (м. Вінниця, 16–17 жовтня 2025 р.).
Тернопіль: Крок, 2025. Т. 1. Ч. 1. С. 228–231.

16. Поліщук Н. В., Попадюк Я. А. Інвестиційне забезпечення розвитку сільськогосподарських підприємств. Міжнародна науково-практична конференція «Фінансово-управлінські інновації як драйвер сталого розвитку в умовах сучасних викликів» (м. Хмельницький, 7 листопада 2025 р.). Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2025. Ч. 1. С. 187–188.

Наукові публікації здобувача відповідають вимогам пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради заклада вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, зі змінами.

Результати дисертації повною мірою висвітлені у зазначених публікаціях.

Науковий рівень дисертації в цілому відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради заклада вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, зі змінами. Дисертація містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, що виконують актуальне наукове завдання щодо формування інвестиційного механізму розвитку підприємств в умовах постконфліктного відновлення економіки.

Дисертація Попадюка Ярослава Анатолійовича на тему «Формування інвестиційного механізму розвитку підприємств в умовах постконфліктного відновлення економіки» рекомендується до захисту на підставі п. 13 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою

Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022 р. (зі змінами) у спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Висновок складено за результатами публічної презентації здобувачем наукових результатів дисертації та її обговорення на засіданні кафедри менеджменту та поведінкової економіки (протокол № 4 від 23.09.2026 р.)

Головуючий:

д. е. н., професор, завідувач кафедри
менеджменту та поведінкової економіки

Донецького національного

університету імені Василя Стуса

Ольга ДОРОНІНА

